

5. Ярмакі В. Х. Протидія незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів : досвід зарубіжних країн. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2021. № 1. С. 70–74.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-177-0-11>

ГЕНДЕРНИЙ ВИМІР ПАНДЕМІЇ COVID-19: ПРОБЛЕМА ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА В НІДЕРЛАНДАХ

Марутян К. К.

*аспірантка кафедри глобальної та національної безпеки
Навчально-наукового інституту публічного управління
та державної служби*

*Київського національного університету імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Більшість кризових явищ, які спіткали світ за останні роки, від кліматичних змін до пандемії COVID-19 стали викликом для соціальної безпеки громадян та мали своє відображення у зростанні рівня насильства, агресії та антигромадської поведінки.

Протягом кількох днів після встановлення карантину та запровадження обмежувальних заходів у зв'язку з пандемією COVID-19, соціальні служби по всьому світу стали повідомляти про збільшення кількості запитів від жертв домашнього насильства щодо підтримки та допомоги, включаючи послуги з консультування жертв, юридичний супровід та розробку плану безпеки.

Аргументовані факти сплеску домашнього насильства у 2021 році наводить Nisa Homes, тимчасовий будинок для жінок і дітей-мусульманок та іммігрантів, розташований у районі Великого Торонто та Онтаріо (Канада). Таки випадки фіксувалися також у Віндзорі (Великобританія) та Британській Колумбії. За даними благодійної організації, кількість дзвінків за кілька місяців 2021 року збільшилася вдвічі – з 200 дзвінків до 400.

У відповідь на таке зростання в різних країнах світу почали з'являтися урядові та неурядові ініціативи, спрямовані на підвищення суспільної поінформованості про різноманітні форми насильства, шляхи та способи розв'язання проблем, пов'язаних з домашнім насильством на тлі соціальних криз різного характеру.

Проте риторика таких ініціатив відрізняється в залежності від країни. Наприклад, Уряд Нідерландів здійснює низку управлінських рішень щодо попередження домашнього насильства, при цьому у цих рішеннях не прослідковується акцент на гендерному характері даних правопорушень, а акцентується увага на зростанні самого факту домашнього насильства, яке на думку голландських урядовців є небезпечним проявом соціальної ізоляції. Так у Національному плані дій на 2018–2021 роки «Насильству не місце» голландські урядовці обрали гендерно-нейтральний підхід в програмах та механізмах протидії домашньому насильству [1]. Тобто жінки не визнані у цих програмах найбільш уразливою гендерною групою.

Варто зазначити, що такий підхід викликає критику з огляду на розмивання конкретного досвіду жінок. Його використання не дозволяє в повній мірі задовольнити їхні потреби. Більше того, феміцид, тобто вбивство жінки, зумовлене її статтю [2], в Нідерландах не визнається проблемою, так само як і збільшення випадків домашнього насильства під час пандемії COVID-19.

За оцінками Міністерства охорони здоров'я, благополуччя та спорту, в Нідерландах соціальна ізоляція не призвела до збільшення рівня домашнього насильства. Гаряча лінія центру допомоги жертвам домашнього насильства *Veilig Thuis* щомісяця опрацьовує близько 11 000 звернень. На початку періоду дії карантину до деяких регіональних відділень *Veilig Thuis* почало надходити менше звернень. Однак даних про кількість опрацьованих звернень недостатньо для того, щоб заперечувати вплив вимушеної ізоляції на реальну ситуацію з домашнім насильством.

Потрібно розуміти, що по-перше, в умовах карантину жертва перебуває в одному приміщенні з кривдником, що не дає можливості зателефонувати в поліцію. Тому, голландські соціальні служби організували чати для жертв насильства та фіксують збільшення кількості запитів про допомогу.

По-друге, постраждалі повідомляють на 102 не при першій ситуації домашнього насильства, а часто це відбувається тоді, коли конфлікт досягає максимальної напруги і існує безпосередня загроза життю та здоров'ю жінки.

По-третє, про більшість випадків домашнього насильства, згідно зі статистикою *Impactmonitor Huiselijk Geweld en Kindermishandeling*, повідомляють не жертви, а сторонні люди [3].

У зв'язку з тим, що через домашню ізоляцію під час спалаху Covid-19 стає все важче повідомляти про випадки домашнього насильства,

Міністерство охорони здоров'я, соціального забезпечення та спорту об'єднало свої зусилля з Міністерством юстиції та безпеки в спробі знизити поширеність домашнього насильства, особливо під час реагування на пандемію Covid-19.

Урядом Нідерландів було розпочато інформаційну кампанію із закликом до жертв: «Це не припиниться, поки ви чогось не зробите», яка перетворила цю проблему на скоординовану загальнонаціональну розмову про домашнє насильство і про те, як важливо вчасно і відразу звертатися за допомогою.

Таким чином, ми можемо дійти висновку про те, що COVID-19 є тригером будь-яких проявів насильства, яке може завдати шкоди психічному та фізичному здоров'ю жертви, позбавити свободи слова та змусити мовчати соціально незахищені верстви населення, які й так недостатньо представлені в суспільному дискурсі. І хоча, з початку введення карантинних обмежень, офіційна позиція Уряду Нідерландів заперечувала вплив вимушеної ізоляції на реальну ситуацію з домашнім насильством, вже сьогодні ця проблема в Нідерландах, так і у всьому світі, знаходиться під пильним наглядом відповідних урядових структур.

Література:

1. Violence against women and domestic violence in the Netherlands: a stronger gender perspective is needed [Електронний ресурс] // GROUP OF EXPERTS ON ACTION AGAINST VIOLENCE AGAINST WOMEN AND DOMESTIC VIOLENCE (GREVIO). URL: https://www.coe.int/en/web/portal/news-2020/-/asset_publisher/JgmLwXY88pXi/content/violence-against-women-and-domestic-violence-in-the-netherlands-a-stronger-gender-perspective-is-needed?inheritRedirect=false.
2. Brekelmans J. IN NEDERLAND STERFT ELKE 10 DAGEN EEN VROUW ALS GEVOLG VAN HUISELIJK GEWELD URL: <https://www.oneworld.nl/lezen/seks-gender/feminisme/nederland-heeft-een-femicide-probleem/>.
3. Helmich D. W. Huiselijk geweld en COVID-19 in Nederland: Een geval van (on)mogelijke framing? *Diana Willemijn Helmich*. 2021. URL: <https://www.uu.nl/nieuws/huiselijk-geweld-en-covid-19-in-nederland-een-geval-van-onmogelijke-framing>.